

možným. Pravidelně bývá mezi strojem a budovou poměr samostatné součástky nebo příslušenství — aspoň po hospodářské stránce. Právně je však stroj samostatnou součástkou nebo příslušenstvím továrny pouze tenkrát, byl-li už před tím továrnickým vlastnictvím. Proto se nestal součástkou nebo příslušenstvím cizího stroje v tomto případě, v němž dodavatel vyhradil si vlastnické právo až do úplného zaplacení kupní ceny vůči svému kupiteli, jenž stroj, o který běží, věnoval beze svolení žalující firmy, která zůstala vlastnící stroje, trvale k účelům do dražby pojaté pily, náležející třetím, od kupitele odlišným osobám. Byl i § 297 a) obč. zák. ustanovoval, že výhrada vlastnictví vylučuje vlastnost stroje jako příslušenství jenom tehdy, je-li výhrada ta poznamenána v pozemkové knize, otázka, zda vlastnost příslušenství je dána, musí býti posuzována podle všeobecných pravidel §§ 294 a 297 obč. zák., neboť tyto předpisy nebyly změněny předpisem §u 297 a) obč. zák., podle nich však vlastnosti příslušenství může nabýti jenom stroj, který byl v podniku postaven vlastníkem, čemuž není v tomto případě, v němž kupitel, od vlastníků továrny odlišný, sám nestal se ani vlastníkem sporného stroje. Vedlejší věc musí býti už od původu vlastnictvím vlastníka hlavní věci, neboť vlastnost příslušenství spočívá na vlastnictví, nikoli naopak: nespočívá vlastnictví na vlastnosti příslušenství. Jeť přece jenom přirost nabývacím způsobem vlastnictví, není jím užití věci jako příslušenství. Co vypůjčitel opatří, není příslušenstvím.

Čís. 3700.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

Zákonem ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n., nebyl teprve založen nárok na zaopatřovací požitky.

K pojmu »zvyklostí« (prováděcí nařízení ze dne 13. května 1921, čís. 189 sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 8. dubna 1924, Rv II 123/24.)

Žalobce byl zaměstnancem na velkostatku žalovaného od 24. srpna 1915 do 1. října 1919, konav před tím službu na velkém majetku pozemkovém již od 1. července 1867. Žalobu o placení zaopatřovacích požitků dle zákona čís. sb. 130/1921 o b a n i ž š í s o u d y zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobce opřel svůj nárok na pensí proti žalované firmě o zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. Procesní soud však zamítl žalobu z důvodu, že žalobce nepatří k osobám, uvedeným v §u 1 písm. a) a b) zákona. Žalobce napadá tento názor odvolacím důvodem nesprávného právního posouzení věci, tvrdě, že zákon má význam konstitutivní a přiznává pensí oněm bývalým zaměstnancům na velkém pozemkovém majetku, kteří, jako žalobce, dokonali 40. služební rok a nepobírají zaopatřovacích požitků. Než tento názor nemá opory v zákoně. Zákon čís. 130/1921 stanoví výši zaopatřovacích požitků a označuje zároveň zcela přesně okruh osob, jimž přísluší tyto zaopatřovací požitky. V tomto směru praví § 1, že nárok na požitky

mají oni bývalí zaměstnanci, a) kteří zaopatřovací požitky již pobírají, lhostejno, zda ve formě pense, provise, darů z milosti či podobně, b) dále bývalí zaměstnanci, kteří již před účinností zákona, t. j. před 6. květnem 1921 nabyli již nároku na pensi nebo provisi. Ke skupině písm. a) žalobce zajisté nepatří, poněvadž podle svých vlastních údajů nepobírá dosud zaopatřovacích požitků. Než nepatří ani ke skupině písm. b). Jak již podotčeno, musili sem patřící čekatelé nabýti nároku na pensi již před účinností zákona čis. 130/1921, z čehož logicky plyne, že právní důvod pro jejich nároky nemůže býti založen teprve tímto zákonem samým. Takovým právním pramenem, vzniklým již před účinností zákona čis. 130/1921, může býti jen buď smlouva, obyčej (občasný dar z milosti) nebo zákon, vydaný již před zákonem čis. 130/1921. Poněvadž žalobce neopírá žalobní nárok ani o smlouvu, ani o platný obyčej, nýbrž pouze o zákon, avšak zákon čis. 130/1921, na nějž se odvolává jako na právní pramen, sám zdůrazňuje, že nárok na pensi musí býti založen již dřívějším zákonem, takže si zákon čis. 130/1921 sám upírá v tomto směru konstitutivní povahu, jest žalobní nárok uplatňován bez zákonného podkladu a musil býti zamítnut. Že zákonodárce nechtěl oním zákonem nárok na pensi teprve založiti, nýbrž předpokládal, že nárok trvá po právu na základě dříve vydaného zákona, plyne též z Šu 1 prov. nařízení ze dne 13. května 1921, čis. 189 sb. z. a n. Tam jest uveden zákon ze dne 5. února 1920, čis. 89 sb. z. a n. jako zákon, zakládající nárok na pensi. Bylo by však bývalo zajisté na snadě, by tu jako zákonný pramen práva byl uveden i zákon čis. 130/1921 sám, kdyby byl zákonodárce tomuto zákonu ve skutečnosti přiřítal tento účinek. Pro právní názor zde zastávaný mluví též důvodová zpráva k vládní předloze (tisk čis. 1130/20), jakož i zpráva sociálněpolitického výboru senátu (tisk 573/21). V obou rozuměli se osobami, jmenovanými v Šu 1 písm. b) zákona čis. 130/1921 oni zaměstnanci, kteří již dosloužili, avšak pro neupravené pensijní poměry nemohli vstoupiti do výslužby, tudíž ještě aktivně sloužící zaměstnanci. Žalobce však ani sám netvrdil, že byl do pense zralým, avšak ještě aktivně sloužícím zaměstnancem.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatel spatřuje nesprávné posouzení právní v tom, že se odvolací soud přiklonil k názoru, že zákon ze dne 18. března 1921, čis. 130 sb. z. a n. nemá konstitutivního významu, nýbrž pouze zvyšuje dosavadní pense. Vůči tomu sluší především uvést, že, kdo se domáhá placení zaopatřovacích požitků podle Šu 1 b) cit. zák., je povinen dokázati, že mu nárok tento skutečně přísluší. Nárok na přiznání zaopatřovacích požitků podmíněn jest tím, že zaměstnanec již jistých požitků požíval neb alespoň na ně nabyt nároku, buď ze smlouvy, nebo ze zákona, nebo dle zvyklosti. Pokud jde o zvyklost, je sice pravda, že zákon čis. 130/1921 o zvyklostech jako právním důvodu pensijních nároků nemluví, že tedy právo obyčejové (§ 10 obč. zák.), pokud se týče »zvyklosti« v tomto případě, v němž nejde o obchodní věc (čl. 1 obch.

zák.) nebylo lze povýšiti prováděcím nařízením ze dne 13. května 1921, čís. 189 sb. z. a n. na pramen práva, ale přece nelze jen tak beze všeho právě se zřetelem na § 10 obč. zák. považovati za vyloučeno, že v určitém oboru zaměstnání byly úmluvy podle zvyklosti uzavírány i mlčky, takže když nebylo o zaopatřovacích požitcích ujednáno nic jiného, samo sebou se rozumělo, že zaměstnanec bude míti obvyklý nárok na pensi, ve kterýchžto případech vlastně nestala se zvyklost právním důvodem nároku, může však býti důležitou pomůckou při výkladu právního poměru zaměstnancova se zaměstnavateli v tom směru, zdali nedošlo mezi nimi mlčky k uzavření smlouvy o placení zaopatřovacích požitků, a dlužno jen v tomto smyslu pojímati význam slova »zvyklosti«, použitého v prováděcím nařízení při vysvětlení §§ 1 a 3 zákona čís. 130/1921 sb. z. a n. Nemohlo býti a také nebylo zákonodárcovým úmyslem nic jiného, nežli, že mělo býti výrazem »zvyklosti« upozorněno, že vedle zákona a výslovného smluvního ujednání mohou zaměstnanci svůj nárok na vyplácení pense opíráti také o dohodu, mlčky v té příčině mezi nimi a zaměstnavateli uzavřenou. Tu jest ovšem pro posouzení této rozepře závažno, že dovolatel neopírá žalobního nároku ani o smlouvu, ani o platný obyčej, o němž právě bylo promluveno obšírněji, nýbrž pouze o zákon čís. 130/1921, na čemž setrvává ještě v dovolacím řízení, a snaží se neprávem z důvodových zpráv dovoditi, že zákon má konstitutivní význam. Po této stránce stačí poukázati na správné, věci i zákonu vyhovující odůvodnění odvolacího rozsudku, dovolacím soudem plně sdílené. Zákon sám svým nadpisem, kterým »u p r a v u j í se zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců atd.«, jakož i pochybnosti nevzbuzujícím předpisem §u 1 a) i b), vylučuje jakoukoli domněnku, že jím pense byly teprve zřizovány, jak se dovolatel snaží dovoditi, totiž, že vysloužení určité řady služebních let samo o sobě zakládá zaměstnavatelův závazek, poskytovat zaměstnanci pensi.

Čís. 3701.

Zajišťovací převlastnění jest sice považovati za platný důvod k nabytí vlastnictví, k převodu nestačí však odevzdání prohlášením podle §u 428 obč. zák.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1924, Rv II 134/24.)

Žalující banka domáhala se žalobou dle §u 37 ex. ř. uznání vlastnictví a zrušení exekuce ohledně věcí, k nimž tvrdila vlastnické právo, ježto byly na ni prohlášením, obsaženým v notářském spise, vlastnický převedeny k zajištění jejích pohledávek proti dlužníku. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Podle §§ 423, 424 obč. zák. vyžaduje odvozené nabytí vlastnictví, by věc právním způsobem byla převedena od majitele na osobu druhou. Právní způsob tohoto převodu vyžaduje zvláštní právní důvod a předání. Smlouva, již se žaloba dovolává, nevyhovuje žádné z těchto podmínek. Jako právní důvod uplatňuje se v tomto případě smlouva. Poněvadž však zákon neuznává každou smlouvu za důvod odvozeného převodu